

I. EDITORIAL

CODUL ADMINISTRATIV - „LEGEA ANULUI” 2018

Prof. univ. dr. Verginia VEDINAȘ

Abstract

We designed this material following a symbiosis between the academic style, which characterizes our status, and the legal journalism style, which we equally appreciate, given that we wish, for choice, to draw attention over the significance of the final adoption of an Administrative Code, an assumed objective that has always been postponed, but still not given up. This is despite of the more or less objective scepticism of certain persons and of the “dragging” proven in the practice.

The main merit and benefit brought by the Administrative Code consists in the fact that it sets up a general regulatory framework for the Romanian public administration, at all levels of jurisdiction and venue of the court. To the same extent, it covers certain matters which have been discovered in terms of regulation or were insufficiently regulated, such as the private domain of the state and of the administrative-territorial unit, public services or administrative liability, as a whole.

We feel confident that the existence of an Administrative Code, unless it brings a revolution in the administrative phenomenon, at least will reform it, actually, in a non-declared manner, thus contributing to the change of the public administration and of the persons performing it into genuine servants of the social needs of public interest, guaranteeing the right to an efficient administration and a good governance in the practice.

Keywords: *Administrative code, public administration, public service, efficient administration, good governance, unitary regulation, systematization.*

I. Considerații generale

Titlul ne-a fost inspirat de lumea pretins mondenă, a cancanurilor, a emisiunilor siropoase sau de mahala, care ne inundă, ziua și noaptea, viețile. Pentru că, chiar așa, de ce să avem numai “nunta anului”, „perechea anului” și alte denumiri de acest tip în lumea mondenă și să nu avem și în lumea juridică o *lege a anului*, prin recent adoptatul Codul administrativ.

Problema codificării dreptului administrativ a preocupat pe slujitorii acestei ramuri de drept de multă vreme, proiectul unui Cod administrativ a „bântuit” multe minți preocupate de soarta administrației. După 1990, s-a înscris printre problemele care au frământat lumea politică, guvernanții, care și-au asumat-o ca

pe un proiect politic înscris în mod consecvent în programele de guvernare. Ca regulă, ea era relativ abandonată după alegeri, altele fiind prioritățile pentru cei care își asumă, periodic, frâiele guvernării. Spunem „relativ”, pentru că în cele aproape trei decenii, s-au inițiat demersuri serioase prin care s-au constituit colective de elaborare a unor proiecte de Coduri administrative. Personal am făcut parte, în două rânduri, din astfel de colective, și, din fericire, ultimul dintre ele a avut șansa finalizării proiectului care, cu anumite modificări aduse de parlamentari, inerente procesului legislativ, a văzut „lumina zilei”. Sau, mai degrabă, „a nopții”, dacă ne gândim că a fost adoptat de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, în jurul orei 21 a zilei de 9 iulie 2018.

Codul nu a fost încă promulgat de Președintele României, dar considerăm că este firesc să fie cunoscută adoptarea lui, care deschide „cale liberă”, cu unele „staționări”, este adevărat, intrării lui în vigoare.

Mărturisim încă de la început revolta noastră cu privire la lipsa oricărei reacții față de acest eveniment legislativ. Pentru că are, suntem siguri și sperăm să vă convingem și pe dumneavoastră, o asemenea semnificație. Asistăm, seară de seară, la tot soiul de „războaie mediatiche fratricide”, ne sfâșiem între noi precum cele mai sălbatice haite din jungla, amazoniană sau africană, nu contează, facem să curgă, mereu și mereu, cantități uriașe de lături, de gunoaipe pestilențiale, dar nu „băgăm de seamă” că, de bine de rău, am aprobat un Cod administrativ. Puține țări au astfel de coduri, de regulă este vorba despre *codexuri*, care semnifică acte normative așezate laolaltă, care rămân însă distincte, nu-și pierd identitatea. Un asemenea exemplu avem, spre exemplu, în Franța, sub titulatura de *code administratif* regăsindu-se, cum spuneam, o culegere de legi aplicabile administrației, care se actualizează permanent.

În această vară am avut satisfacția să susținem, ca profesor visiting, cursuri de drept administrativ la Universitatea din Lille, Franța. Mărturisim, pentru că apreciem că este onorant pentru noi, ca țară, să se știe cât interes au stârnit unele din instituțiile administrative din România pe care le-am prezentat, cum ar fi, spre pildă, *secretarul de unitate administrativ-teritorială*, devenit, prin Codul administrativ, *secretar general*. Existența unui funcționar public care să gardeze respectarea legii la nivelul unității administrativ-teritoriale, a fost considerată extrem de utilă și demnă de a fi receptată și în alte sisteme administrative. În egală măsură în care demersurile de adoptare a unui Cod administrativ au fost considerate *un act de curaj și de responsabilitate*, acest lucru relevând, pe de o parte, recunoașterea dificultății, dar, pe de altă parte, și a necesității și utilității de a avea un asemenea act normativ.

Într-un asemenea context, tăcerea care s-a manifestat în jurul adoptării Codului administrativ în mediul românesc ni s-a părut vinovată și condamabilă. Și ne-a determinat să ne întrebăm: oare a murit orice urmă de onestitate în acest popor? Oare nu ne putem depăși orgoliile, ambițiile, interesele, nici măcar atunci

când este vorba despre un lucru care, este, neîndoielnic, lăudabil, după un efort deloc nesemnificativ?

Departa de noi să afirmăm că este un cod perfect. Dar care a fost astfel? Am văzut ce s-a întâmplat cu cele două Coduri penale, câte convulsii au generat, câte patimi au alimentat, câte „războaie”, mai mult sau mai puțin vane, au stârnit! Așa cum noi, oamenii, nu suntem perfecți, nici rodul muncii noastre, nu este astfel. Legile sunt produsul final al actului de legiferare, care trece prin mai multe etape, care implică o mulțime de subiecte de drept, persoane fizice sau juridice. În „corpul” lor se regăsesc încorporate soluții care fac obiectul unor dezbateri și chiar negocieri, acerbe, adeseori.

Niciunul din aceste aspecte nu poate să știrbească, în ceea ce privește actul normativ la care ne raportăm, semnificația lui.

Unii autori au vehiculat, relativ constant, ideea că *este prioritară adoptarea unui Cod de procedură administrativă*.¹ Nu negăm că puteau avea dreptate, dar în contextul în care decidentul politic, care avea în mână *cheia* declanșării procesului legislativ, a optat pentru Codul administrativ substanțial, ni se părea inutil să susținem o viziune care nu era reflectată în practică. Cum opțiunea, exprimată cu o vehemență care începuse să ne clatine îndoielile, în sensul bun, a fost în sensul acestui prim tip de Cod administrativ, ne-am alăturat, cu toată ființa noastră, demersului, integrându-ne colectivului de redactare a proiectului.

Semnalăm, aici, o **primă deosebire** față de procedura de adoptare a celor patru coduri, civile și penale, care a implicat exclusiv colective de specialiști, care au fost integrate în programe gestionate de Ministerul Justiției. Proiectul Codului administrativ a fost elaborat de un colectiv a cărui logică și responsabilitate au revenit ministerului de resort², însă care a inclus în componența lui: reprezentanți ai ministerului care a gestionat întreg procesul de adoptare a Codului administrativ; reprezentanți ai ministerelor și ai celorlalte autorități ale administrației centrale de specialitate cu atribuții în domeniu (Ministerul Justiției, Ministerul de Interne, Agenția Națională a Funcționarilor, Ministerul Finanțelor Publice, Consiliul Legislativ); membri ai structurilor asociative din administrația publică locală (Asociații ale primarilor, ale municipiilor, județelor etc) și reprezentanți ai mediului academic, în principal din partea universităților din București și ASE, precum și ai societății civile, ai unor organisme neguvernamentale (ex. Transparency International). Am enumerat, la final, tagma profesională din care

---

¹ Ioan Alexandru,, *Da, prioritară este adoptarea unui Cod de procedură administrativă*, în Revista de drept public nr. 2/2016, pp. 15-18. Acestei opinii s-au raliat și profesorii Dacian Cosmin Dragoș de la Cluj și Dana Apostol-Tofan de la București, care în studiul *Unele considerații despre codificarea administrativă*, publicat în volumul E. Bălan, C. Iftene, D. Troanță, M. Văcărelu (editori), *Codificarea administrativă. Abordări doctrinare și cerințe practice*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2018, pp. 65-67, susține că „... pentru stadiul actual al realităților juridice, mult mai necesar ar fi fost codul de procedură administrativă”.

² Este vorba despre Ministerul Administrației Publice și Dezvoltării Regionale.

provin, nu pentru că ea ar fi avut o prezență sau activitate puțin importante, ci pentru că, sub aspectul structurii, „grosul” l-au reprezentat primele trei categorii.

Activitatea s-a derulat sub forma unor întâlniri periodice, în care se discutau materii ale viitorului Cod, care au devenit *părți, titluri* sau *capitole* ale acestuia.

Cea **de-a doua deosebire** vizează **modalitatea de punere în aplicare**. Raportându-ne la aceleași patru coduri, civile și penale, constatăm că intrarea lor în vigoare a presupus *legi de punere a lor în aplicare*. Nu este prima dată când ridicăm această problemă, am mai făcut-o în cadrul unor întâlniri la Uniunea Juriștilor, în vremea când aceasta era condusă de dragul și regretatul nostru prieten Gavril Iosif Chiuzbaian, dar, în opinia noastră, punerea în aplicare a unor legi³ prin alte legi este o procedură cel puțin atipică, improprie. Au existat rațiuni care au determinat această soluție și ele au fost avute în vedere când s-a optat pentru recurgerea la ea. În ceea ce privește Codul administrativ, acesta nu va avea „*aceeași soartă*”, în sensul că el nu trimite la o *lege de punere în aplicare*. În partea sa de *dispoziții tranzitorii și finale* regăsim precizate actele care se abrogă, după intrarea sa în vigoare, anumite corelări, terminologice sau de altă natură, care urmează a se realiza, măsuri care urmează a se dispune de autoritățile și instituțiile publice după intrarea în vigoare a Codului, dar nu există trimiteri la o lege de punere a Codului în aplicare.

Consecvența de care se dă dovadă în decizia de codificare a dreptului aplicabil administrației publice rezultă din aceea că, la nivelul aceluiași minister, s-a luat deja decizia de constituire a unui al doilea colectiv, format, în mare parte, din aceleași categorii de membri, care urmează să demareze procedurile de adoptare a unui Cod de procedură (sau proceduri) administrativă(e).

În acest fel, dreptul administrativ ar urma să fie „*acoperit*”, sub aspectul sistematizării normelor sale, atât de un cod administrativ substanțial, cât și de unul procesual.

II. Beneficii rezultate din codificare

Administrația publică este, prin specificul său, un domeniu complex. Obiectul său de activitate se întinde de la administrarea unor comunități, până la administrarea și guvernarea țării. Și când ne referim la *țară*, avem în vedere atât „*problemele dinlăuntru*”, ca să ne exprimăm în dulcele grai arhaic românesc, al cronicilor și al primelor legiuri, cât și pe cele *din afară*. Iar acestea din urmă ne influențează nu numai pe noi, destinul unui stat și al unui popor, ci și țările cu care noi intrăm în diferite relații, în structuri regionale sau internaționale.

Complexitatea și vastitatea fenomenului administrativ naște o apetență de legiferare, prin care se încearcă să se țină pasul cu multitudinea formelor în care el se concretizează și acționează. Deși prin reglementare se încearcă rezolvarea problemelor, simplificarea căilor, în realitate, consecința este, de regulă, contrară. Și în

³ Codurile sunt, la rândul lor, tot legi.

loc să se diminueze birocrăția, să se reducă procedurile, să se simplifice căile, mai mult se complică. Am atras în permanență atenția asupra faptului că *nu doar că se reglementează, mult, se „suprareglementează”, dar se reglementează și prost*. Pe lângă aglomerarea de normativitate juridică, ne mai confruntăm și cu *ritmul*, cu o instabilitate cu care este foarte greu să se țină pasul, alături de preocuparea de a se găsi soluții juridice nu generale, ci punctuale.⁴ Curtea Constituțională, chemată să mai facă ordine în acest *”desfrâu”* al fenomenului de normativitate juridică, atrage atenția în mod constant că **autoritățile publice trebuie să-și exercite competența în limitele constituționale, nu arbitrar**. Raportându-se la forul legiuitor, ea a statuat în sensul că *„acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în domenii care aparțin în exclusivitate actelor cu caracter infralegal, administrativ, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale acestei autorități consacrate de art. 61 alin. (1) din Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă”*⁵.

Mutatis mutandis, nici Guvernul, în calitate de legiuitor delegat, nu se poate substitui Parlamentului, care este unic organ legiuitor, transformându-se în legislativ.

Am invocat aceste aspecte pentru a se determina mai bine contextul în care a fost adoptat Codul administrativ și a justifica rolul pe care acesta sperăm că îl va exercita pentru administrația și viața publică din România. Se impunea o ordonare și sistematizare a reglementărilor aplicabile administrației, din mai multe puncte de vedere, care pot fi sintetizate, în opinia noastră, în câteva aspecte esențiale.

Un prim aspect, constă în faptul că **aceeași materie se regăsea reglementată într-o multitudine de acte normative**, ceea ce **îngreuna cunoașterea, respectarea și aplicarea sa**. Să luăm spre exemplu, **administrația publică locală**. Pe lângă Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale⁶, existau și Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali⁷, Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006⁸, Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului⁹ și se pot adăuga și altele care vizează domeniul și care toate se abrogă sub incidența Codului¹⁰.

Dacă ne gândim la faptul că administrația publică locală este realizată de aleșii locali, care compun autoritățile deliberative și executive și care, ca regulă, nu au pregătire de specialitate, realizăm *„grozăvia”* fenomenului. Este adevărat că ei sunt

---

⁴ A se vedea Verginia Vedinaș, *Stabilitatea legislativă- condiție sine qua non a statului de drept*, în Revista Studii și Cercetări Juridice a Institutului de Cercetări Juridice al Academiei Române nr.2/2012, pp.129-133.

⁵ Decizia CCR nr. 249/18 aprilie 2018, publicată în M. Of. nr. 456 din 31 05 2018, par. 51.

⁶ Republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007.

⁷ Publicată în M. Of. nr. 912 din 7 octombrie 2004.

⁸ Publicată în M. Of. nr. 453 din 25 mai 2006.

⁹ Publicată în M. Of. nr.225 din 24 martie 2008.

¹⁰ Art. 604 alin (2) prevede că *„La data intrării în vigoare a prezentului Cod, se abrogă:”*, după care urmează actele normative care se supun acestei măsuri.

ajutați în activitate de funcționarii din primărie sau din aparatul președintelui consiliului județean sau al primarului, de secretarii de unități administrativ-teritoriale, deveniți, cum am precizat deja, *secretari generali*, dar acest lucru nu schimbă fundamental situația. Pentru că, în ultimă instanță, aleșii locali nu pot fi "derobați" în totalitate de responsabilitatea actelor și faptelor pe care le săvârșesc în activitatea lor.

În ceea ce privește administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale și principiile care o guvernează, **una din problemele amplu discutate și contestate în aceste zile** referitoare la Codul administrativ este reprezentată de modul în care este reglementat *principiul asigurării dreptului minorităților naționale de a-și utiliza limba natală în relațiile cu administrația publică locală și cu serviciile publice deconcentrate*.

Un asemenea drept a fost recunoscut în legislația românească încă din 1991, prin Legea nr. 69/1991, care era o lege preconstituțională și a fost preluat ulterior și chiar dezvoltat în Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale. Până la revizuire din 2003, Constituția nu-l prevedea, singurul articol era cel care proclama *caracterul de limbă oficială al limbii române*. Dat fiind faptul că prin *limbă oficială*, în cea mai sintetică definiție, înțelegem *limba în care se exprimă autoritățile publice și se derulează raporturile cu beneficiarii activității lor*, și noi am considerat că **prevederile din legislația aplicabilă administrației publice locale referitoare la utilizarea limbii minorităților naționale în raporturile cu administrația publică locală nu aveau suport constituțional**¹¹.

Prin Legea de revizuire nr. 429/2003 a fost completat articolul 120 cu un nou alineat, în care se prevede că „În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă, se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral, în relațiile cu administrația publică locală și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică (subl. ns.)”.

Constatăm că textul prevede că **se asigură folosirea limbii minorității naționale** respective, de unde concluzia privind caracterul imperativ al textului. De aceea, în opinia noastră, **dreptul unei minorități naționale cu pondere semnificativă a dobândit legitimitate constituțională după anul 2003**. Art. 120 alin. (2) trimite la o lege organică, fiind vorba despre Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, iar după intrarea în vigoare a Codului administrativ care o va abroga, dispozițiile respective urmează a se regăsi în cuprinsul acestuia.

Art. 94 alin. (1) din Cod prevede că „În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora, organismele prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes

¹¹ Pe larg asupra regimului juridic al acestui drept, v. V. Vedinaș, în I. Muraru, E.S. Tănăsescu (coord.), *Constituția României, Comentariu pe articole*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 1167-1174.

local sau județean, precum și prefecturile, serviciile publice deconcentrate, au obligația să asigure în raporturile cu aceștia, folosirea limbii minorității naționale respective, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentului Cod și ale tratatelor la care România este parte”.

Un text cu un conținut relativ similar este prevăzut în art. 19 din Legea nr. 215/2001¹², care urmează a fi abrogată. Dacă comparăm cele două dispoziții, constatăm câteva **deosebiri**:

- textul din Codul administrativ **adaugă**, în calitate de instituții în care se asigură folosirea limbii materne și *organismele prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local sau județean*, precum și *prefecturile*. Credem că **adăugarea prefecturilor** este **neconstituțională**, deoarece **ele nu sunt nici autorități ale administrației publice locale, nici servicii publice deconcentrate ale ministerelor și celorlalte organe ale administrației publice centrale de specialitate**. Este adevărat că prefectul este o instituție deconcentrată, sub aspectul statutului său, dar el nu poate fi asimilat unui serviciu public deconcentrat, în sensul propriu și constituțional al cuvântului, adică aflat în subordinea unui minister sau alt organ administrativ central de specialitate;

- dacă Legea nr. 215/2001 utiliza expresia *asigură folosirea*, Codul Administrativ o utilizează pe cea de *au obligația să asigure*. Deși ambele texte impun o anumită conduită, nu o permit numai, expresia *au obligația să asigure* are o încărcătură imperativă mai pronunțată și credem că s-a dorit acest lucru, pentru a nu exista nici un dubiu cu privire la garantarea acestui drept în practică. În opinia noastră, era corect să se mențină formula utilizată de art. 120 alin. (2) din Constituție, *se asigură folosirea*, așa cum se regăsește – încă – ea în art. 19 al Legii nr. 215/2001;

- cea de-a treia deosebire vizează **absența conjuncției și care se regăsește în art. 19 al Legii nr. 215/2001 și care are o semnificație deosebită**. Textul prevede că *„asigură folosirea... și a limbii materne...”*. Această conjuncție determina interpretarea că **asigurarea folosirii limbii materne se făcea alături de limba română, care este limbă oficială în stat**. Altfel spus, **utilizarea limbii materne a minorității nu poate înlătura utilizarea și a limbii române, ci se va realiza alături de aceasta**. Nu este o **problemă de formă, ci de conținut**. Cunoaștem faptul că, în drept, până și semnele de punctuație pot să schimbe interpretarea, cu atât mai mult un cuvânt, fie el și o conjuncție.

Adevărata și grava **problemă** este generată însă, în opinia noastră, **de cel de-al doilea alineat al art. 94 din Cod**, care prevede că *„Autoritățile și instituțiile publice, precum și celelalte entități juridice prevăzute la alin. (1), prin hotărârea organelor deliberative sau, după caz, organelor de conducere pot decide asigurarea folosirii limbii minorităților*

---

¹² „În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora precum și serviciile publice deconcentrate, asigură folosirea, în raporturile cu aceștia și a limbii materne, în conformitate cu prevederile Constituției, ale prezentei legi Cod și ale tratatelor internaționale la care România este parte”.

naționale în unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând minorităților naționale nu ating ponderea prevăzută la alin. (1). „

Credem că această dispoziție este deosebit de **periculoasă**. Ea va deschide o *cutie a Pandorei*, care va determina posibilitatea utilizării limbii unei minorități, urmare a unor negocieri politice, permițând utilizarea limbii unei minorități unde aceasta reprezintă doar 1% din populație.

Ea este, în egală măsură, **neconstituțională**, pentru că **Legea fundamentală stabilește o regulă**, aceea a **limbii oficiale, care este limba română**, și o **excepție**, care vizează **exclusiv minoritățile naționale care au o pondere semnificativă**. În mod tradițional, în cele aproape trei decenii de după 1989, **prin pondere semnificativă** s-a înțeles procentul de **peste 20% din totalul populației**. A consacra, prin **Codul administrativ, posibilitatea ca, indiferent de pondere, ceea ce înseamnă că poate fi și 1%, se poate ajunge la utilizarea limbii minorității naționale, în baza unor hotărâri ale organelor de decizie ale unor autorități publice, este categoric în afara normei constituționale**.

De aceea, nutrim speranța că acest text va fi cenzurat de către Curtea Constituțională, în viitor.

Un al **doilea argument** care susține utilitatea adoptării constă în faptul că existau situații de „*vid legislativ*” în domenii esențiale pentru funcționarea administrației, cum ar fi spre pildă **domeniul privat al statului și al unităților administrative teritoriale**, despre care vechea Lege nr. 213/1998¹³ se rezuma să prevadă doar că *se supune dreptului comun, dacă prin lege nu e prevăd altfel*. Nu existau prevederi privind **modalitățile de punere a ei în valoare, de trecere dintr-un domeniu privat în altul**, ceea ce, evident, a deschis nu porțițe, ci veritabile „*garduri*”, ca să ne exprimăm eufemistic, *peste care numai cine n-a dorit n-a sărit*.

Un al **treilea aspect pozitiv** vizează **serviciul public**, care, deși este una din formele prin care administrația publică își concretizează activitatea, recunoscută, vreme îndelungată, ca fiind cea mai importantă și frecventă, nu beneficia de o reglementare cu caracter unitar cu privire la ce înseamnă el, ce principii îl guvernează, în ce mod se gestionează. Era necesară astfel un soi de *cartă națională a serviciilor publice*, care se regăsește în prezent în partea a VIII a Codului administrativ.

Problema **răspunderii juridice**, deși este recunoscută a reprezenta una dintre instituțiile esențiale pentru orice ramură de drept, inclusiv pentru dreptul administrativ, – am putea spune, chiar „*mai ales*” pentru acesta – continua să își păstreze natura doctrinară și jurisprudențială, cu toate inconvenientele care apar într-o atare situație. Sunt cunoscute „*bătăliile*” pe care înaintașii noștri într-o slujirea dreptului administrativ le-au dus cu colegii de la dreptul privat, în sensul și scopul recunoașterii identității instituțiilor specifice ramurii dreptului administrativ.

¹³ Lege nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare, publicată în M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998.

Răspunderea patrimonială era încadrată în răspunderea civilă delictuală, în egală măsură în care răspunderea administrativ-disciplinară era considerată sinonimă răspunderii disciplinare din dreptul muncii, De aceea, consacrarea unei părți distincte în Cod acestei materii, **recunoașterea celor trei tipuri de răspundere specifice dreptului administrativ, respectiv administrativ-disciplinară, contravențională și administrativ-patrimonială**, este de natură să producă schimbări fundamentale și benefice în ceea ce privește această importantă instituție a oricărei ramuri a dreptului, inclusiv a celui administrativ.

Concluzii

Adoptarea Codului administrativ reprezintă, în opinia noastră, o etapă importantă în evoluția post-decembristă a sistemului de drept românesc, în general și a dreptului administrativ, în particular. Cum am mai precizat anterior, suntem convingși că nu este o lege perfectă. Dar, ca să fim obiectivi și onești, în egală măsură, este „un început” bun. Spunem „început” pentru că suntem conștienți că va suferi modificări, generate de procesul legislativ, fie „provocat” de decizii ale Curții Constituționale, fie intervenite prin procedura obișnuită sau pe calea delegării legislative.

Ceea ce ne dorim însă este ca aceste modificări să nu fie conjuncturale, să nu vizeze situații de speță, de interese politice sau politicianiste, cum se întâmplă, din păcate, prea adeseori în România, ci să fie determinate de rațiuni care să vizeze îmbunătățirea conținutului său, eliminarea inerentelor carențe și transformarea lui într-un act normativ care să reprezinte o bază solidă, coerentă și eficientă, pentru evoluția pozitivă a administrației publice românești.